

-Pamebhamε

"Nimlɔɔ : 13

-Gblɔɔɔn

-kwε 2007

"su -bha 'sëédhe -mü

"Gbaannu bha- -wɔn 'gü.

'Wɔn -TAɔNG -MA 'GÜ 'SËÉDHE

-Bhawɔn 'to dhe 'ö dho -Pamebhamε -wo pö -mε -nu "piü

(dhiang do ya, 'ya- -blëesü zë "nimlɔɔ 'ö -ziö ya- 'gü 'nu)

-Pamebhamε 'ö -kë naɔ
-ma 'gü 'sëédhe 'ka, -a -wo
pö -mε -nu "pεpε, -dhe =ya
=kpao ka -bha -ee ? Ka
nuwεε yë -bha mü. Kö ka

-kɔɔwɔn -yö dhi bha 'aa
-yë kë ?
Yi dheebhang -nu ka -
dho yi -bhawɔn 'to-
'sëédhe ya -a "dhiü 'ö kë

'gbaannu bha- -wɔn 'gü.
-Yö kë -sü yë -kë 'ka -kwεε
-nu -bha see- 'ö 'wo kë wo
=në- -nu -bha. "Kεε Atanna

'saa- 'gü 'wɔn =gbaan yö
'ko "dhiu.

Kwaa- =danwopö "sε 'gü -wɔn

'Yënnε- yaa 'ö bhü kwεε

'Yënnε- 'ö- 'bhü -sü zü 'ö
bho -kwε 'ö -ziö ya- "dhiü
'to "tüng 'gü, 'ö- "zɔ 'ö -da
'ka -kwε -dee ya- =kwεε-
=danwo pö "sε 'gü, -yö -gun
-ziisü. =Ya =mɔɔ dha "yi -
kwε -kaɔng -yiisü -bha (40)
'yënnε- suu 'ö "dhü bha, 'yii
"bhü "dhü do. "Su "saɔdo
'gbaandhö kö dha 'yaa
'dhö. 'Pë 'ö- zü 'dhö bho
"kwi- "su 'ö -kë Setangbrë
'ö 'kwa- -dhe -Zaan 'yii-
"Maa "sε 'gü bha, -a "tüng
'gü, 'ö nu 'ö yö- 'ka -gblɔɔɔn

('maasë 2007) -bha -
dhekpacyi -kaɔng do ö
ga "saɔdhu (15) -bha -yö -
gun "gbu-. 'Ö do mü kö -
klɔng -nu 'ö "yi 'yaa yën -a
-nu 'gü 'kpa, -a -nu gbaan
"bhüü. "Yi -gɔ -nu 'wo gun -
dhe -nu 'ö- -bha -tɔn
=wlöö -dhe -nu 'gü
"Maadhö, mε -nu -wo -gun
wɔ sië -a -nu -bha kö 'wo
"yi =slɔɔ. Mε 'bha -nu -wo
-dho "kidhung "saɔdhu,
"saɔdo -nu "dhiü "yi mɔɔ-
'Ö =yɔɔn mü kö "saɔdha -nu

'wo- -nu ONISI (ONUCI) -nu
-kë, -wo "yi 'dhiitrë "gblü
=plε (2000) 'sü sië
-dhekpacyi -bha "Dalua, -
Dukwitaa -dhe -nu 'gü 'wo-
'gü -gblü "Maadhö. "Kεε -
më 'ö- bho ?
'Pë 'ö 'kwa "wɔ sië- 'ka ya
kö 'pö- -kɔ -nu 'gü, "siü -yö
"kaflu -dhe, =kakao -dhe,
'bhlaa- -dhe -nu -bhö sië.
'Ö do mü kö "mɔɔ- -zë -nu, -
Zlaan 'gü -mε -nu, -a 'mε -
nu 'ö 'waa -Zlaan 'gü, 'mε
'dhe 'ö "dhü, -yö bhea" sië

ö bha -Zlaan -dhe kö -Yö "ta
ö -dhe.

-Zlaan -zo 'yaa bho ö bha
'në -nu 'ka. -Gblɔɔɔn
(Maasë) -dhekpacyi -kaɔng
do ö ga "saɔdo bha (16), 'yö
dha -zizisü 'ö ban- 'ka
"Maadhö 'yö -kë mεbhu
-nu dha -sü 'ka.

=Kesü Dhifɔnnεsü

L'orthographe DAN

Voici ce que nous pouvons utiliser pour savoir lire et écrire en langue dan.			ëë	"këë	daba	ü	'gü	intérieur
Les consonnes et les voyelles que vous ne voyez pas ici sont les mêmes qu' en français.			ën	'kën	rassasier	üü	"güü	amère
Attention:			ëën	=klëën	entourer	ün	=blün	miette
1. c, h, j, qu et x n'existent pas en dan.			ea	"kpεa	sec	üün	glüün	rouler
2. r ne se trouve jamais au début d'un mot.			ean	gεan"	scorpion	ü	"gü	brûler
Voici le reste de l' alphabet :			gw	-gwë	caillou	üü	"bhüü	tarir
Lettres	Exemple	Traduction	in	"bin	fleur	u	"tu	oreille
Aa	"kaa	gale	iin	"iin	ou	uu	"tuu	sauce
An	"gan	tirer	ι	"wɔ	parler	-Wo 'dho -kɔ (Les tons)		
Aan	saan	cadeau	u	"gbu-	fort			
aɔ	kaɔ	perdrix	kw	=kwaa	main gauche	très haut	"dhü	arbre
aɔn	'daɔn-	araignée	ng ¹	gbeng	nuit	haut	'kɔ	maison
bh	-bho	cabris	oo	-zoo	chenille	moyen	dë	père
dh	dhe	mère	ɔ	'pɔ	credit	bas	=zε	termite
ee	=wee	sel	ɔn	"yɔn	huile	très bas	-dho	amour
ε	"pε	déchirer	ɔɔn	=yɔɔn	sang	très haut + très bas	"klang-	singe
εε	=wεε	moquerie	ö	pö	dire	haut + très bas	'yënnε-	soleil
εn	-gεn	piéd	öö	töö	panier	moyen + très bas	saa-	savon
εεn	=gblëen	long	u	"su	lune	bas + très bas	=göö-	iroko
ë	pë	chose	un	bun	tombeau	moyen + très hautgean"	scorpion	
			uun	=yuun	asticot	moyen + haut	kpuu'	souche

Kwaa- "Kɔdivuaa -se 'gü -wɔn

= Minisü -blɛsü -dee 'ö -ya -ya

"Kɔdivuaa -me -nu kwaa- "sɔɔdhu. -Yö -ya "dhü kwaa- plezidanng =në 'ö -nu 'ö 'wo "kɔdivuaa -a
= minisü -blɛsü 'ö yö "su 'ö -kë -gblɔɔɔn 'ka 'ö kë -wɪ -a -bha kö Sodho -nu 'bha -dhe.
Siaadhü Konan Bani "kwi 'dhö -dhe 'maasë bha -kɔ -yö "ye- bha Kö -Zlaan -yö dɔ kwa
ziaandhö, -wa -dhe bha- 'gü -Mɔɔsii "se 'gü. =dhe -kɔ bha- 'dhö. "piü kö Sodho -ya -sü bha -
Sodho Giyɔmë. -A -kwe -Mɔɔsii -naa "se -gɔ "dhiü Sodho -ya -sü bha 'yaa yö kë "se 'waannu -sü 'ka
-yö -kaɔng -yaaga ö ga -me -kuu "dhiü. "Kɛɛ -siö -sü 'ka potikö -me bha 'aa -yö kë -oo ?

"Kpungtaadhe -wɔn

Modhitani

Modhitani -se bha, yöö kë 'yii kë =slɔɔ do. 'ö gun "se -gɔ "dhiü -a -bha. "Dhasi -nu -zë 'wii
metii "se do -mü. Waa- 'Me 'ö -yaa pö yöö -ya -gɔ, kë "dhü kö 'wɔn 'ö kë "wɪ- -bha kö 'wo
"Kɔdivuaa -se -wo kë -ya "se "dhiü, -yö -ya mü -gban =vote -bha bha -gban. 'Me 'ö kë -ziö, -wa
'flëë- 'gü dhe -slɔɔ -kwe "gbudhe 'ka. -A -kë "dhü 'wo- "yan bhɔ -së 'ka, kö -dhe **Sidi Siekdolai.** -A
doseng 'gü (1960). "Kɛɛ -sü bha- 'gü, 'yö -kwe "se 'gü -me -nu woo -kwe -yö -kaɔng "saɔdo
'ö nu 'ö yö- 'ka -kwe "gblü =plɛ waa- -kwe "dede -wo wo -kɔ "ye ö ga "suesiö (69). 'Wɔn
"gblü =plɛ waa- -kwe "sɔɔdhu bha (2005), -a woo- plezidanng -bha. -A bha -a -së -dhe -mü
-yiisiö -bha (2004) -ya "su 'ö -kë -zoo -kun 'gü "kë "dhü -sü bha- 'gü, 'yö =dhe "dhinaa 'yii -da
"se -gɔ "dhiü -me "su 'ka bha, 'yö "dhasü 'maasë 'ö -ziö ya me tongtongdhö.
kpenngdhö 'ö- =vote -nu 'wo "se "vlɔɔ dɔ 'me =plɛ 'wo -gban =vote

'Wɔn 'ö -gban "se "gla -wɔn -nu -bha

Telefɔnö

"Kwi -a "su 'ö -kë 'maasë =kakao ta -me -nu 'wo =**Mamadu Ndiayë** 'ka, këyɔɔ -nu, -a -nu -ta 'kun
'ka, 'ö 'kwa -dhe "Maawo "se ya- 'gü, -a -naa -gɔmɛ -a 'dhö, -wo kë -kpan wo -me -nu 'ö 'wo -dhe "wɛɛ
'gü -gblɔɔɔn 'ö -ziö ya, -a 'ö 'wo- -dhe **Klistɔfë** 'kwëë-. -Dhe bha- 'gü, -wo -nu, "se "wɛɛ -nu 'gü bha
-dhekpɔɔyi -kaɔng =plɛ ö kë 'wɔn 'ö -gban telefɔnë -wo dhiang zë wo 'ko "piü
ga "saaga bha, naɔ -ma 'ö -kë -nu -wɔn 'ö -gban 'me -nu -Wa -pö =dhe telefɔnö -dhe =gblengblen -nu 'gü
'gü 'sëëdhë 'ö -kë 'ö- -nu -bha -a -nu -bha bha, pë -së -dede -mü. -A "tüng =gban 'gü ö zë
zuunadhö 'ka bha, -a -nu 'ö- -nu -bha -a -nu -bha -wɔn 'gü, -yö -së kö -yo kë "tüng 'gü.
-pëkë 'gü -kɔ "pɛpɛ 'ö 'wo "Luɔ **Kodhetö** waa- pëtame -nu -gɔ. Kë "dhü "Kɛɛ -kwaa 'gü ma
"Kɔdivuaa, -a -nu 'gü -me "Luɔ **Kodhetö** waa- pëtame -nu -gɔ. Kë "dhü 'ka=dhe telefɔnö 'dhe 'ö
-nu -naa -kɔ -loo 'ko -ta telefɔnö -gɔmɛ 'kpɪi- do kö -ya -nu -gɔ -wɔn -nu 'wo- =nëng wo "tu -bha
-gɔmɛ -nu waa- "kaflu, -kɔ =wlöö -me 'ö -kë 'dho "dhiü kö waa- -nu

'wo -ziö 'ka bha =në 'ö Kō 'mε 'ö 'ka -kē pētame
'wo -we -a 'ka. -nu 'ka, kaa- dhiang =në
'ö 'wo- zē bha.

'Wɔn 'ö -gban -potaasü -wɔn -bha.

'Wɔn 'ö -gban -foodɔn -bha

'Wɔn 'ö -gban troo -nu -bha mε wɔkɔ -nu 'gü

-Dhöö kpö

'Mε 'ö -kē -dhöö kpö -zuö -ε -tiaadhe 'ka -kwe 'ö ziö -to "dhü -sü =gban ya- 'ka metii "se gban "pepe 'gü -wa -dhe Didie 'gü. -Drogba. -Kwaa 'gü ma- 'ka =dhe -dhöö kpö -zuö -mε -nu "gbıgbı -nu -dede -wo -dhö metii "se "dhü- 'gü 'dodo 'ka. "kεε yöö- =gban 'gü, -piö "dhiü bho -piö -yö -dhö. -Kwe -ya bho 'dodo 'yö -dhöö kpö -zuö -mε -nu -bha -kɔloo 'ko -ta 'kpıi- ya 'ö -kɔ "ye mε do -bha, =badhong -zuö -mε -nu kpö 'gü =dhe -a -naa mε "gbı- 'dhö. Kweε, kwa -bhaa -mü Didie bha- 'ka. =Ya kē "dhü kō kwaa- "yuu bha. =Dhe 'ö 'wo- -ya =dhe -kɔ bha- 'dhö, 'yö nu 'wεεgü "Kɔdivuaa -a "yuu 'sü -dhe 'gü kwa -dhe. Mεbhu -yö kē -dho -dedewo dɔ -a -gɔ ziaan- kwaa- gɔmaa lɔɔ -dhe 'kpıi- 'ö 'Biya 'ö **Ofue Buayi** 'tɔ 'ö- -bha bha- -dhe 'gü. =Dhe 'ö go 'mü 'yö **Didie** 'ö dho -Buakεε 'mε -nu -bha "yuu 'sü -dhe 'gü. =Bhlēē 'ö **Sodho Giyɔmō** 'dhö, ö -dɔ -bha -mε -nu waa- -Buakεε -mε -nu "pepe 'wo- -ya Didie -bha -a "sima 'yaa gun. -Yö -gun -sē -dedewo.

"Yü -wɔn

Kwaa- "se ya- bha- dɔ. 'Nē bha, -wa 'gü 'nē do =nē 'ö dho -dhe Benua. "Kwi ya -pö =klang- kē- metii "se do Benoît. -Aga -dhekpacyi 'bha 'ö -kē Libanng 'ka- -blεsü bha- 'ka, =klang- 'gü. "Se bha- 'gü, kwa 'tɔ 'kɔɔdhö, 'yö =klang- 'bha -nu -wo "kwi -wo gɔmε dē 'ö -ya =klang- 'gü, kō -waa pö -a -nu -gɔ "dhiü 'nē -nu -dhe -sü mü Libanng bhii -a kē -sē -bha: 'yö-yaa pö 'Zan, 'ka, 'bhaa bhii "ü -de 'tɔ 'yö 'Zan- -yaa pö: =Misiee. 'Piεε-, -ya pö: « 'Yö -wo ü =misiee, 'Benö Oitö, -dhe =dhe ? » 'Yö- pö dinng. wo n -dhe Benua (Siangtalö, =misiee... (benoît). > > 'Yö misiee =Dhe 'ö ö bo, 'yö 'nē -ya pö "yü kō bhi =nē 'ö bha 'ö ö kɔngga "dhiü 'wo ü -dhe 'Benö Oitö. =wlüü 'ö- pö: < < 'Ma- pö 'nu. > > Mü -wo =Misiee, 'bhii n 'tɔ pö Benoît -dhe 'Benö Oitö. -wa ! > > 'Yö =misiee

= Banngba 'Bakadhi

"Gwüŋg

< < "Timazë -nu =në 'ö 'wo wo 'ko -a = gee -wo dɔ. > > "Kwigɔn Banggbö 'prenngsü (Prince)

'Kwa- pö "dhü kö kwa- -pö =dhe 'kwa kwa kë -yë bha -a =bhlëë dɔ. kwa -dewo bha -a 'kun "gbu-
'me 'ö 'kwa -kë kwa -dewo Yö =në- -wɔn 'gü 'yö- -dhe 'dhö- 'Kwa- -zɔn me -nu -dhe =dhe -yö
-benzëme -nu 'ka ya, kwa =në 'ö -bha kö 'kwa kwa faan dɔ. 'Kwa =bhlëësi.

Pë -Wlangda -sü

"Sanni kö =dhɔtrɔɔ -yö nu

Kwaa- 'sëedhe do =ya zun
"kpenng. 'Sëedhe bha -yö
-gban -kë "klüüklü -sü -bha.
-A 'tɔ -mü "Sanni kö
=dhɔtrɔɔ -yö nu 'ka.
'Sëedhe bha, -kɔ 'ö 'kwa dho
-a kë- -bha kö 'kwa kwa 'dhe

kë -dhe -nu 'ö 'wo -ya -sü
'ka =dhɔtrɔɔplö -dhe -nu
'ka =gblëen, -a -nu 'gü, 'yö -
nu -dhiang zë. "Yua -nu
'ö -a -nu 'tɔ 'dhö -a -nu 'gü,
-a -nu =gban "dhe kë -kɔ -
nu -wa -nu 'gü. Kwa -
bhawɔn -ziaan 'yaa- -bha kö

'kwa 'dho flamasi =bedhe -
nu 'ö 'wo "dhü bha -a -nu
'dho- -dhe -nu 'gü. -A -gen
-mü =dhe -a =bedhe -nu -
wo kwa -züzü "iin kwa "sɔɔ
'pödhö.
"Sanni =dhɔtrɔɔ -yö nu 'ö
bha, 'me 'ö- -ben zë, -wa

-dhe =Kesi Dhifɔngsü. "kë
=dhɔtrɔɔ "gblügblü 'bha -nu
-kɔ -ya 'gü.
'Ka dho -kpan -a "dhɔɔ -bha
-bha 'me 'ö- "piü "Maadhö,
-wa -dhe "Zë Emanie. -A
-bha tiotioo "nimlɔɔ =ne:
07-17-19-38

Pë "bin 'ö ya -a - ga -sê 'ka kö ziaan 'ö dho -Pamebhame =plöö 'ü- -zɔn

'Ka ka bo 'sëedhe ya- -wo pö -sü 'ka, 'wɔn 'bha =ya kë ka -gɔ kö 'ka pö yi -dhe, -ka 'sëedhe kë kö 'ka bɔ.
Yii- 'dresü =ne : =Kesi Dhifɔngsü 06.39.06.88 Lo Zafe 08.18.08.88 / www.pamebhame.info

'Me -nu 'ö 'wo 'sëedhe 'ö ya- -kë, wo -mü =Sai Zoziasü , "Dhɔɔgbö Zafe, =Kesi Mɔyan Dhifɔngsü, Valangten Vidrinö
waa- Edhena Pedhekwalösökaya 'ö- -nu =gban =ple 'wo go Dhusi 'ö -da "Anesü 'ö go 'Suisü , -a -nu 'ka.